

Sygn.akt III AUa 374/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Alicja Sołowińska (spr.)

Sędziowie: SA Dorota Elżbieta Zarzecka

SA Teresa Suchcicka

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 września 2019 r. w B.

sprawy z odwołania Z. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy Z. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Ostrołęce III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 maja 2019 r. sygn. akt III U 110/19

oddala apelację.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Alicja Sołowińska SSA Teresa Suchcicka

Sygn. akt III AUa 374/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. decyzją z dnia 23.01.2019 r. odmówił Z. B. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych uznając, iż do 31.12.1998 r. nie udowodnił on wymaganego 25 - letniego ogólnego stażu pracy, w tym 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Z. B. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, w którym wywodził, że jego zdaniem spełnia przesłanki do przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wskazał, że Z. B. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, o których mowa w art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż do dnia 31.12.1998 r. nie udokumentował wymaganego 25 - letniego ogólnego stażu pracy i 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 8 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w Ostrołęce oddalił odwołanie Z. B..

Sąd Okręgowy ustalił, że Z. B. urodził się (...) Nie pozostaje w stosunku pracy. Od dnia 29.07.2010 r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a od 1.04.2017 r. do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

W dniu 2.11.2018 r. Z. B. złożył w Oddziale ZUS w P. Inspektorat w O. wniosek o ustalenie uprawnień do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Decyzją z dnia 23.01.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił Z. B. prawa do tego świadczenia uznając, iż do 31.12.1998 r. nie udowodnił on wymaganego 25 - letniego ogólnego stażu pracy, w tym 15 - letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Po analizie zgromadzonej w aktach dokumentacji ZUS uznał za udowodniony okres pracy w wymiarze 24 lat, 8 miesięcy i 29 dni. ZUS nie uznał też jako okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia od 25.09.1980 r. do 31.12.1988 r., ponieważ świadectwo pracy zostało wystawione przez Zakłady (...) w O., a nie pracodawcę OPPMs – Zakład (...) w W. Oddział w O. oraz od 1.01.1989 r. do 31.07.1994 r. wskazując, że pracodawca powołał się na nieaktualne zarządzenie resortowe.

Sąd ustalił również, że Z. B. był zatrudniony w (...) w Ł. od 1.09.1973 r. do 30.06.1976 r. jako uczeń zawodu. Naukę łączył wówczas z pracą. Wykonywał prace mechaniczne w kanałach remontowych, ale też poza nimi. Uczył się też prac spawalniczych i ślusarskich. Pracę w (...) w O. podjął z dniem 16.08.1976 r. na stanowisku monter mechaniki maszyn i urządzeń rolniczych. Takie stanowisko zajmował do końca zatrudnienia tj. do 30.06.1979 r. W okresie od 8.09.1978 r. do 7.10.1978 r. przebywał na urlopie bezpłatnym. W (...) w O. część prac wykonywał w kanale remontowym, część poza kanałem. Prace naprawcze wykonywał również poza zakładem pracy. W PTiSPMs Zakład (...) w W. został zatrudniony z dniem 1.01.1980 r. na stanowisku mistrza w Stacji Obsługi. Od dnia 1.03.1980 r. został przeniesiony na stanowisko mechanika precyzyjnego, a od dnia 25.09.1980 r. na stanowisko kierowcy pojazdów samochodowych. Z dniem 1.07.1987 r. objął stanowisko kierowcy – konwojenta, które pełnił do końca zatrudnienia tj. 31.12.1988 r. Z dniem 1.01.1989 r., po reorganizacjach zakładu pracy, podjął pracę w (...) w O. na stanowisku kierowcy – konwojenta, które pełnił do końca zatrudnienia tj. 31.07.1994 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że podstawą do ubiegania się przez odwołującego o prawo do emerytury jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż odwołujący urodził się (...) Sąd wskazał, że zgodnie z tymi przepisami prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 01.01.1949r., jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa oraz w dniu 01.01.1999 r. udowodnił 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Sąd wskazał, że co do zasady okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (tak: § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r.), jednak zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego możliwe jest wykazywanie okoliczności, od których zależy nabycie uprawnień, w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń wszelkimi dowodami (wyrok SN z dnia 06.09.1995 r., II URN 23/95, OSNP 1996/5/77, wyrok SN z dnia 02.02.1996 r., II URN 3/95, OSNP 1996/16/239).

Okresem zatrudnienia, który zdaniem odwołującego powinien być mu zaliczony do stażu pracy w szczególnych warunkach był okres zatrudnienia od 1.09.1973 r. do 30.06.1976 r. w (...) Ł. jako uczeń. Odwołujący wywodził, że naukę zawodu mechanika łączył wówczas z pracą. Wykonywał naprawy ciągników, maszyn rolniczych. Uczył się też spawania i ślusarki. Wykonywał prace w kanałach remontowych, ale również poza nimi w warsztacie, na hali, w terenie, w polu, w zależności od potrzeby. Z dniem 16.08.1976 r., po ukończeniu szkoły, podjął pracę w (...) w O., gdzie pracował do 30.06.1979 r. jako mechanik. Część prac wykonywał w kanale remontowym, część poza nim. Podał, że miał uprawnienia mechanika gwarancyjnego. Jeździł naprawiać maszyny będące na gwarancji do (...)ów, do rolników. Zajmował się też diagnostyką, sprawdzał parametry sprzętów. Czynności diagnostyczne wykonywał w kanale remontowym, ale i poza nim. Od 1.01.1980 r. podjął pracę w Zakładach (...), gdzie zajmował się mechaniką, był mistrzem stacji obsługi. Tu również pracował jako mechanik w kanałach remontowych i poza nimi, zajmował

się diagnostyką samochodową. Wyjeżdżał do napraw samochodów, które psuły się w trasie. Stwierdził, że więcej czasu pracował w warsztacie, mniej w terenie. W teren wyjeżdżał około dwa razy w tygodniu. Odwołujący podał, że z dniem 25.09.1980 r. podjął pracę jako kierowca samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony, ale wykonywał też pracę mechanika. Jeździł po całym kraju, woził wędliny, mięso, żywiec, paliwo, gazy techniczne smary, benzynę. W takim charakterze pracował do 31.07.1994 r. Po zakończeniu pracy w Zakładach (...) zajął się pracą na gospodarstwie rolnym. Od 26.11.1998 r. podjął pracę w Wojewódzkiej Kolumnie (...) Sanitarnego jako kierowca wozu sanitarnego, gdzie przewoził chorych, woził materiały do sterylizacji, czasem jeździł też do wypadków. Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego przesłuchanego w charakterze strony odnośnie charakteru jego zatrudnienia w spornych okresach. Były one zdaniem Sądu szczerze, przekonujące i korespondowały z dowodami z akt osobowych. Z dokumentów z akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...) w Ł. wynika, że odwołujący był tam zatrudniony od 1.09.1973 r. do 30.06.1976 r. jako uczeń zawodu. Z akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...) w O. wynika, że odwołujący został przyjęty do pracy z dniem 16.08.1976 r. na stanowisko montera mechanika maszyn i urządzeń rolniczych i takie stanowisko zajmował do końca zatrudnienia tj. do 30.06.1979 r. W okresie od 8.09.1978 r. do 7.10.1978r. przebywał na urlopie bezpłatnym. Z dokumentów z akt osobowych za okres zatrudnienia w PTiSPMs Zakład (...) w W. wynika, że odwołujący został tam zatrudniony z dniem 1.01.1980 r. na stanowisku mistrza w Stacji Obsługi. Od dnia 1.03.1980 r. został przeniesiony na stanowisko mechanika precyzyjnego, a od dnia 25.09.1980 r. na stanowisko kierowcy pojazdów samochodowych. Z dniem 1.07.1987 r. objął stanowisko kierowcy – konwojenta, które pełnił do końca zatrudnienia tj. 31.12.1988 r. Z dniem 1.01.1989 r., po reorganizacjach zakładu pracy, podjął pracę w (...) w O. na stanowisku kierowcy – konwojenta, które pełnił do końca zatrudnienia tj. 31.07.1994 r. Dokumenty z akt osobowych za sporne okresy zatrudnienia odwołującego Sąd uznał za wiarygodne. Nie budziły one żadnych wątpliwości Sądu co ich autentyczności i wiarygodności, tym bardziej, że korespondowały zasadniczo z zeznaniami odwołującego.

Oceniając powyższe dowody Sąd nie zaliczył odwołującemu do okresów pracy w szczególnych warunkach okresów od 1.09.1973 r. do 30.06.1976 r. i od 16.08.1976 r. do 30.06.1979 r., gdyż w pierwszym z tych okresów odwołujący był zatrudniony jako młodociany w ramach nauki zawodu, a w drugim okresie wykonywał prace montera mechanika maszyn i urządzeń rolniczych, które nie są zaliczane do prac w szczególnych warunkach. Zdaniem Sądu w okresie gdy odwołujący łączył naukę z pracą, nie mógł on wykonywać pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sam odwołujący w swoich zeznaniach przyznał, że w tym okresie wykonywał prace w kanale remontowym, ale również poza nim. Uczył się też spawania, ślusarki i innych rzeczy. Natomiast co do zatrudnienia od 16.08.1976 r. do 30.06.1979 r. w (...) w O., gdzie odwołujący wykonywał prace montera mechanika maszyn i urządzeń rolniczych, Sąd podkreślił, że praca mechanika uprawnia do wcześniejszej emerytury wyłącznie wtedy, gdy jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych (vide załącznik A dział XIV poz. 16 cyt. wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 07.02.1983 r.). Tymczasem odwołujący w swoich zeznaniach przyznał, że wykonywał prace zarówno w kanałach remontowych jak i poza nimi. Miał uprawnienia mechanika gwarancyjnego. Jeździł naprawiać maszyny będące na gwarancji do (...)ów, do rolników. Zajmował się też diagnostyką, sprawdzał parametry sprzętów. Czynności diagnostyczne wykonywał w kanale remontowym, ale i poza nim. Z tych samych przyczyn nie można było zaliczyć do okresów pracy w szczególnych warunkach początkowego okresu zatrudnienia odwołującego w PTiSPMs Zakład (...) w W. od 1.01.1980 r. do 24.09.1980 r., kiedy odwołujący był zatrudniony na stanowisku mistrza w Stacji Obsługi i mechanika precyzyjnego. Jak wynika z zeznań samego odwołującego również w tym okresie łączył on pracę w kanałach remontowych, z pracą poza kanałami. Z dniem 25.09.1980 r. odwołujący został przeniesiony na stanowisko kierowcy pojazdów samochodowych i jak utrzymywał w swoich zeznaniach pracował jako kierowca samochodów ciężarowych pow. 3,5 tony. Podkreślenia jednak wymaga, że nawet hipotetyczne zaliczenie odwołującemu okresu zatrudnienia od 25.09.1980 r. do 31.07.1994 r. do okresów pracy w szczególnych warunkach okres stanowiłoby okres 13 lat, 10 miesięcy i 6 dni, zamiast wymaganych 15 lat. Tym samym Sąd Okręgowy uznał, że odwołujący nie wykazał min. 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, a skoro odwołujący nie wykazał spełnienia przesłanki wymaganego min. 15 – letniego stażu pracy w szczególnych warunkach, zbędne było prowadzenie postępowania dowodowego w celu ustalenia czy odwołujący legitymuje się wymaganym do dnia 31.12.1998 r. 25 - letnim ogólnym stażem pracy.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd w oparciu o art. 477¹⁴ §1 k.p.c. oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 23.01.2019 r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Z. B.. Nie precyzując bliżej zarzutów twierdził, iż Sąd I instancji nieprawidłowo ustalił, że nie spełnia on wszystkich przesłanek uprawniających do otrzymania wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W apelacji przedstawił przebieg swojego zatrudnienia przypadającego do 1.01.1999 r. i na tej podstawie wniósł o przyznanie mu emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna. Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i na tej podstawie słusznie stwierdził, że zaskarżona decyzja jest zgodna z prawem.

Na wstępie przypomnieć należy, iż prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przysługuje na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2018.1270 j.t. ze zm., zwanej dalej „ustawą emerytalną”). Zgodnie z tym przepisem, ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu niższego wieku emerytalnego (przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40), jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz posiadają niezbędny okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Warunkiem uzyskania emerytury wcześniejszej jest również nieprzystąpienie do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenie wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa (art. 184 ust. 1 i 2 ustawy). Stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. W tym względzie ustawa emerytalna odsyła do przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43, zwanego dalej „rozporządzeniem”). Przepis § 4 rozporządzenia zawiera przesłankę odpowiednio długiego okresu pracy w warunkach szczególnych. Stosownie do tego przepisu pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: po pierwsze – jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, a po drugie – ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 rozporządzenia).

Prawdą jest, co podkreśla Sąd Okręgowy, iż w orzecznictwie dominuje pogląd, że w postępowaniu przed sądem w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe nie obowiązują ograniczenia dowodowe, a zatem prowadzenie dowodu z zeznań świadków lub z przesłuchania stron nie podlega żadnym ograniczeniom. Nie może zatem ulegać wątpliwości, że pracownik albo ubezpieczony ubiegający się o świadczenie z ubezpieczenia społecznego może w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych wszelkimi dowodami wykazywać okoliczności, od których zależą jego uprawnienia z tytułu ubezpieczenia - także wówczas, gdy z dokumentu np. świadectwa pracy - wynika co innego (por. np. wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2009 r. I UK 316/08 ; wyrok SN z dn. 02.02.1996 r. II URN 3/95, OSNP 1996/16/239; wyrok SN z dnia 06.09.1995 r., II URN 23/95 OSNP 1996/5/77). Uprawnione było zatem prowadzenie w sprawie przez Sąd I instancji postępowania dowodowego w kierunku określenia charakteru pracy odwołującego w spornym okresie, pod kątem możliwości jej przypisania do odpowiedniej pozycji w wykazie A (załącznika Nr 1 do rozporządzenia).

Twierdzenia podnoszone w apelacji świadczą o tym, że odwołujący kwestionuje ocenę dowodów oraz dokonane przez Sąd pierwszej instancji ustalenia stanu faktycznego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wywiedziona apelacja nie

proceeds to the questioning of factual findings of the Regional Court accepted as the basis for the decision. The evaluation of conducted evidence takes into account the rules of life experience and logical reasoning and does not exceed the limits of free evaluation of evidence (art. 233 § 1 k.p.c.). The decision of the Appellate Court art. 233 § 1 k.p.c., empowers the court to evaluate the reliability and force of evidence according to its own conviction on the basis of a comprehensive assessment of the material. On the one hand, the court is authorized to evaluate such evidence according to its own conviction, on the other hand, it is also bound by a comprehensive assessment of the collected material. The right of the court to evaluate evidence according to its own conviction does not mean, of course, arbitrariness in this evaluation, because apart from the fact that it is necessary to perform this evaluation, the court cannot ignore the rules of logic, the achievements of science, life experience or draw conclusions not resulting from the evidential material. A violation of art. 233 § 1 k.p.c. by the court can therefore consist either in exceeding the limits of freedom of evaluation determined by logic, life experience, or the rules of science, or in the failure of the court to conduct a comprehensive assessment of the case. In the second case, conclusions drawn by the court can be logical and consistent with life experience, but the court acts on the basis of part of the evidential material, and the remaining part of the material, which would allow for the drawing of other conclusions, is ignored. Free evaluation of evidence is a right of the court – hence the control of the correctness of this evaluation is performed by the appellate court and must be carried out with caution, because one must remember that the appellate court in this area checks the correctness of the evaluation of evidence, which it did not perform itself. A similar interpretation of art. 233 § 1 k.p.c. was the subject of many judgments of the Supreme Court (e.g. judgment SN 27.09.2002 r. II CKN 817/00; judgment SN z 16.04.2002 r. V CKN 1446/00; judgment SN z 14.03.2002 r. IV CKN 859/00). In accordance with the established jurisprudence of art. 233 § 1 k.p.c. contains a command that the evaluation of evidence in terms of reliability is carried out on the basis of a comprehensive assessment of the collected material in the case and taking into account all evidence conducted in the proceedings (e.g. resolution of the Supreme Court of 18 July 2002 r. IV CKN 1256/00; judgment SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98; resolution of the Supreme Court of 23 January 2002 r. II CKN 691/99). In this regard, the Appellate Court, performing an analysis of evidence already evaluated by the Regional Court, has no grounds to accept that the evaluation was incomplete, illogical, arbitrary or inconsistent with the rules of life experience.

Z. B. applying for an earlier pension indicated as periods of work in specific conditions the following mentioned periods of employment, which should end by the end of December 1998 r.

In the first of these periods of work from 1.09.1973 r. to 30.06.1976 r. the appellant was employed as a young person in the field of science in (...) in Ł.. The appellant in the field of science in the profession of mechanic performed repairs of tractors and agricultural machines, learned welding and sheet metal work. He performed work in channels for repairs, but also outside of them, in the workshop, on the hall, in the field, depending on the need. The question of this employment should be considered taking into account the judgment of the Supreme Court of 25 April 2017 r. sygn. akt II UK 176/16. In the justification of this judgment it was stated that the young person undergoing vocational training in the framework of an agreement concluded in the workplace on the basis of provisions of the law on vocational training, assignment to a specific job and conditions of employment of young people in workplaces and on the initial period of work had the status of an employee, also in the understanding of provisions on social security and pensioning, but this qualification is not sufficient for the recognition of the period of science as a period of work in specific conditions performed due to the reduced working time of young people. The court clarified that the student assigned to the performance of work of significant harm to health or to a significant degree of heaviness or requiring high psychophysical fitness due to the safety of his own or the environment, defined in art. 32 ust. 2 of the law on pensions and allowances, could not perform them and in fact did not perform them fully in terms of working time on the basis of provisions defined in § 2 ust. 1 of the resolution. In summary, the Regional Court did not qualify the employment of the appellant as a student in the field of science in specific conditions.

The next period of employment was the period from 16.08.1976 r. to 30.06.1979 r., when Z. B. after completing school undertook work in (...) in O. on the position of mechanic of machines and agricultural machinery. The appellant indicated that part of the repair or diagnostic work was performed in the repair channel, and part outside of it. He repaired machines that were under warranty to (...)s and to farmers. He also performed diagnostics, checked the parameters of equipment.

Z dniem 1.01.1980 r. Z. B. został zatrudniony w PTiSPMs Zakład (...) w W. na stanowisku mistrza w stacji obsługi, a następnie od 1.03.1980 r. został przeniesiony na stanowisko mechanika precyzyjnego, a od 25.09.1980 r. na stanowisko kierowcy pojazdów samochodowych. Jako mistrz w stacji obsługi i mechanik precyzyjny pracował w kanałach remontowych i poza nimi oraz zajmował się diagnostyką samochodową. Około 2 razy w tygodniu wyjeżdżał do napraw samochodów, które psuły się w trasie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego należy podzielić stanowisko Sadu I instancji, że odwołujący będąc zatrudnionym w (...) w O. na stanowisku montera mechanika maszyn i urządzeń rolniczych oraz w PTiSPMs Zakład (...) w W. na stanowisku mistrza w stacji obsługi, a następnie mechanika precyzyjnego, nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w kanałach remontowych. Z. B. sam zeznał, że prace mechanika wykonywał także poza kanałem remontowym, czemu dał wyraz także w apelacji, wskazując, że „praca mechanika nie opiera się tylko w pełnym wymiarze godzin przebywaniu w kanale, ale również na powierzchni”. Powyższe wskazuje, że praca odwołującego nie ograniczała się wyłącznie do wykonywania czynności naprawczych w kanale remontowym. W tym miejscu trzeba wyraźnie podkreślić, że do niższego wieku emerytalnego uprawnia wyłącznie wykonywanie pracy w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Zatem nie każda praca na stanowisku mechanika podlega zaliczeniu do pracy w szczególnych warunkach. Jednocześnie zaznaczyć należy, że praca w kanale remontowym nie musiała być pracą wykonywaną przez osiem godzin dziennie, nie ulega jednak wątpliwości, że praca w warunkach szczególnych musi być wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu, ponieważ taki wymóg stawia § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983 r. Decydujące kryterium opiera się jednak na rodzaju faktycznie powierzonych i wykonywanych prac. Ze zgromadzonych dowodów z dokumentów, w tym akt osobowych oraz zeznań odwołującego wynika natomiast, że wykonywał on różne prace związane z naprawą pojazdów mechanicznych, a nie tylko prace w kanale remontowym. W żadnym ze zgromadzonych dokumentów nie ma mowy o pracy wnioskodawcy jako mechanika w kanale remontowym. Z tego też powodu Sąd pierwszej instancji słusznie uznał, że dowody przedstawione przez odwołującego nie świadczą o tym, aby wykonywał on pracę w szczególnych warunkach (w spornych okresach) stale i w pełnym wymiarze czasu, bowiem z materiału dowodowego wynika, że w tym czasie były mu też powierzane inne czynności, nie związane z pracami zaliczanymi do pracy w szczególnych warunkach.

W okresie przypadającym od 25.09.1980 r. do 31.12.1988 r. odwołujący wykonywał pracę na rzecz PTiSPMs – Zakład (...) w W. Oddział w O. na stanowisku kierowcy pojazdów samochodowych, ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym pow. 3,5 tony (a od 1.07.1987 r. na stanowisku kierowcy-konwojenta), a po reorganizacji zakładu pracy od 1.01.1989 r. do 31.07.1994 r. jako kierowca-konwojent w (...) w O.. Odwołujący wskazał przy tym, że wykonywał też pracę mechanika, ale przede wszystkim jeździł po całym kraju, woził wędliny, mięso, żywiec, paliwo, gazy techniczne smary, benzynę. Zdaniem Sądu Apelacyjnego należy zaliczyć odwołującemu okresu zatrudnienia od 25.09.1980 r. do 31.07.1994 r. (13 lat, 10 miesięcy i 6 dni) do okresów pracy w szczególnych warunkach, ponieważ praca którą wykonywał Z. B. mieści się w wykazie A, dział VIII, poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. pod opisem „prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów”. Powyższy wniosek potwierdzają świadectwa pracy z 8.08.2004 r. wystawione przez Zakłady (...) S.A. oraz z dnia 29.11.2018 r. wystawione przez Zakłady (...) S.A. (następca Zakładów (...) S.A.).

Tak samo należy zakwalifikować przypadającą przed 1.01.1999 r. pracę Z. B. w Rejonowej (...) w O. na stanowisku kierowcy wozu sanitarnego osobowego (36 dni), gdzie pracował od 26.11.1998 r. do 31.03.1999 r.

Wskazać jednak należy, że nawet zsumowanie tych wszystkich okresów zatrudnienia na stanowisku kierowcy, przy nie uwzględnieniu pozostałych spornych okresów, nie skutkuje wykazaniem przez odwołującego minimum 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Przesłanki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach muszą być spełnione kumulatywnie. Niespełnienie jednego ze wskazanych warunków czyni niemożliwym przyznanie emerytury w wieku

obniżonym. W niniejszej sprawie podstawą odmowy przyznania emerytury przez organ było zakwestionowanie posiadania przez odwołującego zarówno stażu ogólnego 25 lat jak i stażu szczególnego 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Z kolei Sąd Okręgowy oddalając odwołanie skupił się na ustaleniu czy wnioskodawca posiada 15 letni staż pracy w szczególnych warunkach, a ustalenie że takiego stażu nie posiada, czyniło zbędnym rozważania co do stażu ogólnego.

Reasumując, słusznie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca nie spełnił warunku posiadania 15-lat pracy w szczególnych warunkach. W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. oddalił apelację Z. B. jako niezasadną.

SSA Dorota Elżbieta Zarzecka SSA Alicja Sołowińska SSA Teresa Suchcicka